

Polskość a europejskość

Tadeusz Różewicz pisał, że ojczyzną jest nasze najbliższe otoczenie, które zdążyliśmy poznać i pokochać. Czasem warto spojrzeć na ważne sprawy z dalszej perspektywy, np. innego kraju i odmiennej kultury. Takie doświadczenie jest ważną lekcją tolerancji i poszanowania różnorodności kulturowej. **Nauczyciele z Rzyk od 2016 r. uczestniczą aktywnie w programie Mobilności Kadry Nauczycielskiej w ramach projektów unijnych Erasmus+ oraz POWERSE FRSE, podróżując do krajów Unii Europejskiej.** Celem tych wyjazdów jest doskonalenie kluczowych kompetencji, takich jak: porozumiewanie się w językach obcych, kompetencje naukowo – techniczne, matematyczne, informatyczne, społeczne i obywatelskie, umiejętność uczenia się, inicjatywność i przedsiębiorczość oraz świadomość i ekspresja kulturalna.

Podczas pobytu w różnych krajach Europy nauczyciele poznają dorobek kulturowy i środowisko przyrodnicze wybranych państw, podnoszą kompetencje językowe w zakresie języka angielskiego, wymieniają doświadczenia dotyczące systemów oświaty, wzbogacają wiedzę i umiejętności o innowacyjne metody i strategie edukacyjne. Dotychczas pedagodzy uczestniczyli w wyjazdach do Portugalii, na Malte, do Norwegii, Hiszpanii i na Sycylię. Każda mobilność ma określone priorytety, a jej uczestnicy biorą udział w szkoleniach doskonalących ich umiejętności zawodowe. Zdobyte doświadczenia są wykorzystywane w praktyce szkolnej, co podnosi poziom i efektywność nauczania. Przede wszystkim poprzez swoje opowieści o kulturze, historii i tradycjach innych krajów, pokazywane prezentacje, filmy, wystawy i gazetki nauczyciele kształtują wśród uczniów postawę tolerancji, otwartości wobec innych kultur oraz poszanowania dziedzictwa kulturowego różnych narodów. Zwalczają stereotypy uprzedzenia i ksenofobię. Pokazują, że można być patriotą i równocześnie obywatelem Europy oraz świata poprzez swobodne odwoływanie się do dorobku cywilizacyjnego innych krajów, zwłaszcza należących do kręgu kultury śródziemnomorskiej.

Pobyt na Sycylii był inspiracją do takich działań. Bogata historia wyspy podbijanej przez różne plemiona i ludy pokazuje wielobarwną mozaikę narodowości, ras i wyznań, które współistniały na tej ziemi. Sycylia zasymilowała elementy sztuki i kultury greckiej, rzymskiej, arabskiej, bizantyjskiej, normandzkiej. **Tu można zobaczyć, że patriotyzm może być kojarzony z tolerancją i szacunkiem dla odmienności.** Najważniejsza jest miłość do ziemi ojczystej, która nie zamyka nas w ksenofobicznym lęku przed różnorodnością kulturową.

Na Sycylię od wieków przyjeżdżali polscy pisarze i poeci, poszukując inspiracji w pięknie krajobrazu i sztuki sycylijskiej ziemi, Dla wielu z nich pobyt wśród ruin antycznego świata, niegdyś pełnego ładu i harmonii, był terapią duchową za pomocą sztuki, ale też pozwalał pogłębić relacje z ojczyzną. Postrzeganie innych krajów, zwłaszcza w czasach zaborów, było zdeterminowane przez historyczne doświadczenia Polaków. Romantycy przyjeżdżali na Wyspę Słońca, by zapomnieć o zniewolonym kraju, ale obraz ojczyzny zawsze im towarzyszył. Z kolei J. Iwaszkiewicz dostrzegał duchową jedność dwóch krajów należących do tego samego kręgu kulturowego, np. w swojej „Książce o Sycylii” porównywał włoskie i polskie miasteczka, a majestatyczna Etna przypominała mu Babią Górę.

Nas rodacy byli dumni ze swej polskości, ale czuli się jednocześnie, spadkobiercami wielkiego dziedzictwa kulturowego starego kontynentu.

W czasie wolnym od szkoleń nauczyciele poznawali niezwykle zabytki Palermo, podziwiali piękno sycylijskich krajobrazów podczas wyjazdów w malownicze okolice Cefalu, Erice, Trapani i Taorminy. **Największe wrażenie na uczestnikach wyjazdu**

zrobiła „dymiąca”, wulkaniczna góra Etna, zwana królową Sycylii. Przy dobrej widoczności można było już z daleka dostrzec, jak ze stożkowatego, pokrytego wiecznym śniegiem wierzchołka wulkanu unosi się pióropusz jasnego dymu. Etna jest jednym z najbardziej aktywnych wulkanów na świecie i stanowi realne zagrożenie dla mieszkańców regionu. Ostatnia erupcja miała miejsce w lutym 2017 r. Groźna góra budzi respekt, dlatego dotarcie do głównego krateru jest możliwe tylko z przewodnikiem.

Kolejne miejsce, które zwiedzili nauczyciele z Rzyk to **Taormina, starożytna miejscowość leżąca w pobliżu Etny, perła Sycylii, ulubione miejsce artystów i wielkich tego świata.** O jej niezwykłości decyduje wspaniałe położenie na zboczu wzgórza, dobrze zachowany antyczny teatr grecki i rozciągające się z niego, zapierające dech w piersiach widoki na Kalabrię, Morze Jońskie oraz Etnę.

Uczestnicy wyjazdu najlepiej poznali Palermo, ponieważ tu byli zakwaterowani. Miasto zwane Złotą Muszlą już od czasów starożytnych pełni funkcję nieoficjalnej stolicy Sycylii. Palermo zaskakiwało na każdym kroku; z jednej strony raziły zaniedbane ulice i zabytki, denerwował chaos i zgiełk na drogach, a z drugiej – zachwycała pełnym przepychu, bizantyjskim wnętrzem Kaplica Palatyńska w Palazzo di Normanni, zdumiewała eklektycznym stylem katedra z relikwiami św. Rozalii, patronki miasta. Wizytówką Palermo jest wspaniały gmach Teatro Massimo, drugiego co do wielkości teatru operowego w Europie. Budynek został wzniesiony w XIX w. w stylu neoklasycystycznym z elementami sztuki barokowej i arabskiej. Zadziwia wielkością (ma 1350 miejsc), pięknym wnętrzem i doskonałą akustyką. Palermo słynie też z Ogrodu Botanicznego, w którym można podziwiać egzotyczne rośliny i drzewa pochodzące z całego świata. Jeśli te obrazy dopełnimy orientalną atmosferą największego bazaru – Ballaro, dodamy intensywne smaki, kolory i zapachy sycylijskiej kuchni oraz wielokulturowy tłum ludzi jedzący w street foodach (uliczne jedzenie) – to zrozumiemy, dlaczego w Palermo każdy znajdzie coś dla siebie.

Pobyt na Sycylii wzbogacił nauczycieli o nowe doznania i przeżycia, skłonił do zastanowienia się nad pojęciem patriotyzmu w kontekście wielokulturowego społeczeństwa, jakie funkcjonuje na tej wyspie oraz zachęcił do dyskusji z dziećmi i młodzieżą na temat Niepodległej.

Iwona Pikoń

Korzystałam z następujących źródeł:

1. T. Różewicz: *Oblicze ojczyzny*

<http://wiersze.doktorzy.pl/oblicze.htm>

2. M. Romanowski, *Prowincjonalne Włochy* w książce o Sycylii Jarosława Iwaszkiewicza

http://bazhum.muzhp.pl/media/files/Jednak_Ksiazki_Gdanskie_Czasopismo_Humanistyczne/Jednak_Ksiazki_Gdanskie_Czasopismo_Hu

3. E. Cichocka, *Od Szymanowskiego do Mitoraja. 100 lat antyku sycylijskiego w polskiej literaturze i sztuce*

<http://docplayer.pl/71045631-Ewa-cichocka-studio-dokumentacji-podrozniczej-egc-gdansk.html>